

URTX

L'AMIC GENER GONZALVO

Vicent Loscos i Solé

L'amic Gener Gonzalvo arribà a Tàrrega l'any 1986, en una època, en què la ciutat ja havia sortit de la letargia de la dictadura i es trobava instal·lada en el seu millor moment. Deu anys abans, el pas per Tàrrega de la Marxa de la Llibertat obria les portes a una societat amb vocació democràtica, apuntant al dret d'autodeterminació dels Països Catalans. L'any següent, el 1977, arribaria el desgel amb el primer carnestoltes post-franquista, viscut popularment amb gran espontaneïtat. L'any 1981, amb l'alcalde Eugeni Nadal, s'organitzà la primera Fira del Teatre al Carrer, on la ciutat i Els Comediants s'entronitzaren mútuament en una simbiosi afortunada. I com a cirereta d'aquesta eclosió targarina tindríem encara la Fira de l'Escultura que, en la seva última edició, coincidiria amb la inauguració de la nova seu de l'Arxiu Comarcal de l'Urgell i l'arribada del Gener Gonzalvo per dirigir-lo.

La nostra relació, i posterior amistat amb el Gener, van sorgir dins d'una colla ben heterogènia que es trobava regularment a l'Ateneu, un lloc d'especial confluència ociosa, obert sempre a tothom, com a característica més remarcable. Als dos mesos d'arribar, l'amic Gener s'havia integrat bé al nou ambient, amb les facilitats que troben per fer-ho els nouvinguts a Tàrrega; i així, aviat ens va convidar a tota la colla a una copa de cava per celebrar el bon resultat d'unes proves que van suposar la seva presa de possessió definitiva del càrrec de director a l'Arxiu Comarcal.

Val a dir que l'ambient de capvespre a l'Ateneu —un lloc per fer-la petar, on s'escolta-

ven Leonard Cohen, Sting i altres, mentre organitzàvem alguna excursió o repartíem fotos de l'anterior— no era el més adequat per posar sobre la taula la seva incontinent erudició en temes d'història, que aviat van passar a formar part de converses més personals, a mesura que s'anava establint la relació d'amistat entre nosaltres. Qüestions relatives als partits polítics o de fervor patriòtic pel Barça, eren ben usuals en els nostres diàlegs; però, cada vegada més, els temes històrics sobre Catalunya es van anar imposant a la resta, la catalanitat era clarament el seu cavall de batalla. Un dia me'l vaig endur a Saragossa, de vins i tapes. Va ser un motiu de reflexió sobre les diferents sensibilitats que ell trobava entre aragonesos i catalans, a propòsit també dels seus propis parents, fet que brollava sovint a les converses.

L'aparició de la revista *URTX* va suposar una aposta decidida, avalada conjuntament pel Museu i l'Arxiu comarcals, i amb gent jove al capdavant, disposada a oferir una publicació de divulgació històrica, principalment, de temes relatius a l'Urgell i comarques de ponent. De la bona relació entre els components de les dues entitats i altres coneguts col·laboradors de *l'Imprès*, es va formar un consell de redacció on el Gener era membre i representant d'una de les parts. La relació en aquest equip era fluïda i, fins i tot, amistosa. I la publicació va ser un encert que es manté, al llarg dels anys, amb gent molt valuosa al capdavant.

D'ençà del seu casament jo l'anava a visitar sovint. A casa tenia un piano on em demostrava els seus coneixements musicals,

Acte d'homenatge de Gener Gonzalvo i Bou el passat 11 de febrer de 2017, a l'Arxiu Comarcal de l'Urgell.

un capítol nou a les nostres relacions. Les seves preferències per Chopin i Bach se'm van concretar en obsequis de cassets que encara conservo, amb balades i sonates de Chopin, així com sonates i partites de Bach. Les *variacions Goldberg* també eren objecte de la seva devoció per Bach. Les circumstàncies esmentades, a propòsit de la revista *URTX*, a més del seu nou estat, suposaven per al Gener un arrelament progressiu a Tàrraga. Per la nostra banda, la Dolors i jo formàrem part d'un grupet selecte d'amistats de la Carme, la seva dona, que ens trobàvem regularment. Ell esgrimia curiositats, sobre incunables i altre temes particulars, amb el seu acostumat estil, a cavall entre la serietat i les facècies. En aquelles ocasions era realment divertit.

Malauradament, però, aquesta etapa daurada va durar poc temps. Separat de la Carme va començar un periple que el va portar als arxius de Lleida, Reus i Tarragona. Al principi venia a dinar a casa alguna vegada, sol o amb la Laia, la seva filla. Després va anar canviant de domicili i la relació es va reduir a trucades telefòniques per explicar-nos els seus incidents. Finalment es va instal·lar a la Selva del Camp, on el vam anar a veure, amb la Dolors, i ens va portar a un curiós

restaurant turístic en un poble veí. Havia tingut problemes de salut que l'havien apartat de la feina, i se'l veia canviat. Al capdavall, aquests problemes de salut li van significar la baixa permanent, situació que aprofità per repensar-se el retorn a Tàrraga, que va fer efectivament. Aquí, anava regularment a l'arxiu i continuava escrivint i mantenint algunes activitats com a historiador, però la seva circumstància personal no va canviar com tots dos esperàvem. Els intents per part meua d'introduir-lo en una nova colla no van reeixir, així que vam continuar trobant-nos per algun dinar, a part de llargues trucades telefòniques amb l'obligat repàs d'història i actualitats, a més de les tires de missatges al FB, la virtual plaça pública que ell també sovintejava. El divendres, 13 de gener, vam quedar per dinar. Em va portar al restaurant Daus, on solia anar. Ell va menjar-se molt a gust un bon plat d'arròs i, tots dos, un excel·lent bacallà. Parlava de tornar a marxar de Tàrraga, de temes de l'arxiu, del museu, dels seus parents... En referència a la meua passada operació, em va dir que «a veure si et cuides, i no ens tornes a donar un *susto*». En acabar em va acompanyar a peu fins on jo havia deixat el cotxe, a l'entrada de Tàrraga. Aquella tarda ell havia d'anar a Reus i li venia de gust caminar una mica.

Arribats al cotxe, vam parlar una estona més i ens vam acomiadar. Ja no el tornaria a veure. Pocs dies després es van produir les trucades dels amics comuns, esbrinar què li havia passat, la reunió a l'arxiu, l'acte d'homenatge..., fets que no han aconseguit, ans al contrari, treure-me'l del cap. En

aquest punt, però, penso que som molts els que estem afectats per la seva sobtada desaparició, una inesperada absència que en pocs dies ens ha fet més grans i més conscients de la seva apreciable persona. Adéu, amic Gener, allà on siguis, descansa en pau, i cuida't...

